

*Kunstenares
Desiree Wijgman
aan het werk.
Brons krijgt pas
zijn karakteristie-
ke kleur door het
met zuur en een
brander te bewer-
ken. De kunstena-
res kan dan nog al-
lerlei accenten aan
het beeld toevoe-
gen.*

Cursus restauratietechnieken

De kunst van het mallen maken

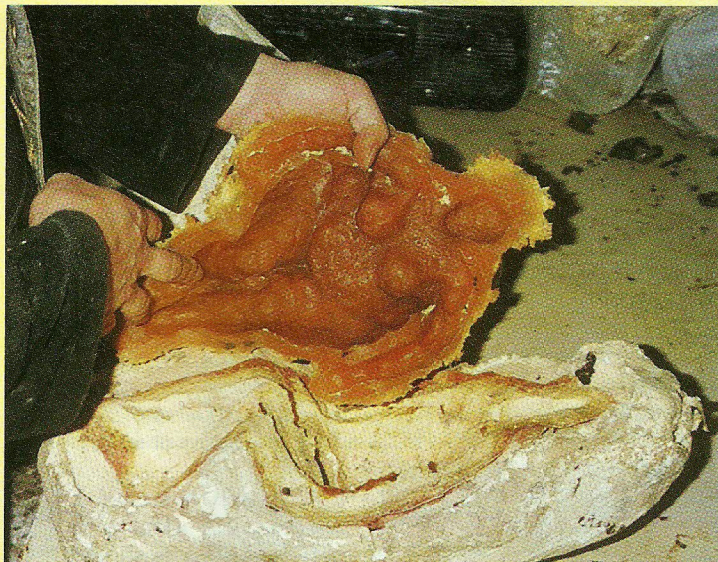
Voor het geven van cursussen in bouw- en restauratietechniek vraagt het Nationaal Restauratie Centrum specialisten. Een van de docenten, kunstenaar Desiree Wijgman, weet alles van het maken van mallen. Haar kennis van bronsgieten is een goede basis voor het reproduceren van ornamenten en details.

Tekst: Ronald van Bochove
Fotografie: Ronald van Bochove; Ron Jansen (Misset)
en Desiree Wijgman

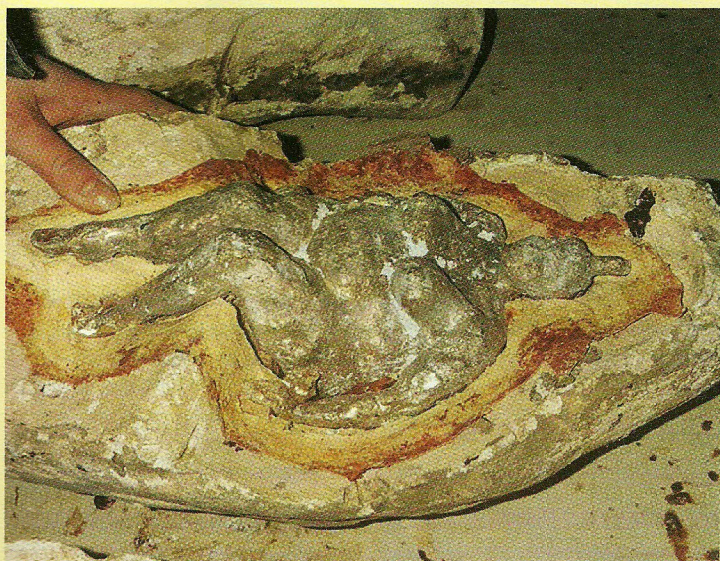
Kunstenares Desiree Wijgman geeft de cursus mallen maken en gieten dit seizoen voor de derde keer. Samen met haar collega Ria Uriot geeft zij in vijf dagen inzicht in het maken van reproducerende mallen voor het herstellen en namaken van ornamenten en details.

De cursus wordt gegeven op initiatief van de stichting Nationaal Restauratie Centrum (NRC). Deze stichting heeft als doelstelling het bevorderen van kennis van restauratietechnieken, ambachten en monumentenzorg. De stichting stelt dat voor restauratie en onderhoud van monumenten meer opleiding nodig is dan voor werk in de nieuwbouw. Het NRC heeft daarom een groot aantal cursussen opgezet (zie kader) bestemd voor aannemers, ambtenaren en architecten die zijn betrokken bij restauratie en monumentenzorg.

Desiree Wijgman is kunstenaar en heeft jarenlange ervaring met het gieten van brons in mallen. 'Er is geen vorm waar ik geen mal voor kan maken.' In haar atelier in Amsterdam laat ze voorbeelden zien van twee- en vierdelige mallen rond kleine werkstukken die in brons zullen worden gegoten. Wijgman: 'De cursus geeft inzicht in de technieken en achtergrondinformatie over materiaalgebruik. De bedoeling is dat de cursisten leren kijken hoe ze een vorm moeten beoordelen. We beginnen met het maken van een eenvoudige ééndelige mal van een vorm uit 'de schatkist' van het NRC. Uiteindelijk moeten de cursisten in staat zijn een eigen meegebracht werkstuk te reproduceren.'

Een tweedelige mal is eenvoudig om te maken.

Het bronzen gietstuk is een exacte kopie van de basisvorm.

Een vierdelige mal van een zittende figuur is complex. Niet alleen de plaatsen van deling maar ook de aangiet- en ont-luchtingsopeningen moeten goed worden overwogen.

Behalve aannemers en architecten doen ook veel particulieren mee aan de cursus. Het is altijd een heel interessante, gemengde groep.'

Geduld versus kostprijs

'De mallen voor het maken van bouwkundige reproducties zijn vaak eenvoudiger omdat er altijd een zijde is die aan een gevel, wand of plafond zit.' Het maken van de mal vergt veel denkwerk en geduld. 'Je moet van tevoren een idee hebben over de deelbaarheid van de mallen, de aanschenkopeningen en ontluchting. Dit geldt alleen voor gietrubber; voor strijkrubber gaat dit niet op.'

'Op de basisvorm wordt met de kwast een dun laagje gietrubber aangebracht om luchtbelletjes te voorkomen. Daarna volgen enkele lagen strijkrubber. Het rubber heeft van zichzelf geen stevigheid dus komt hieroverheen een polyester steunkap. Elke laag moet uitharden. Het is een secuur werk. Als ik voor mijzelf bezig ben dan breng ik de verschillende lagen zuinig aan omdat vooral rubber duur materiaal is. In de bouw wordt echter eerder een afweging gemaakt op grond van de uren die iemand ermee bezig is, en speelt het materiaalgebruik een minder belangrijke rol.'

Er is geen vaste regel voor het materiaalgebruik. Elk object heeft een eigen mal of materiaalgebruik. Er zijn ook een groot aantal verschillende merken producten op de markt. Al die verschillende vormen, dat maakt het werk zo afwisselend.' De techniek levert een exacte kopie

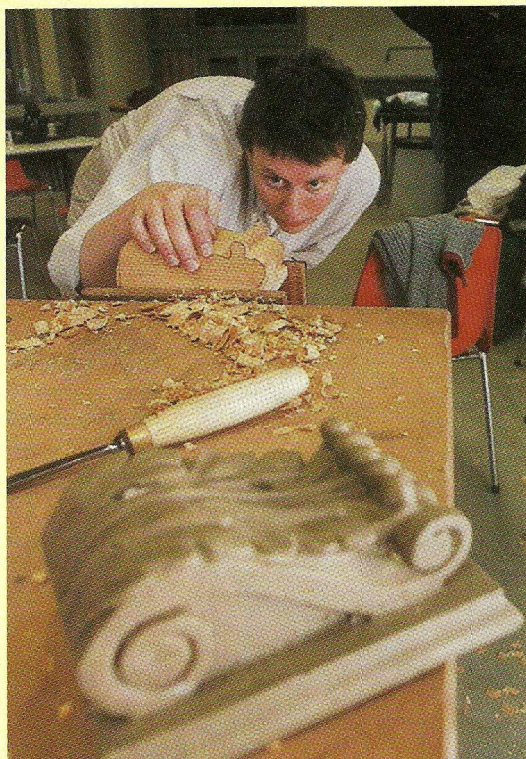
Beeld van een vrouw

Op verschillende plaatsen in het land exposeert Desirée Wijgman haar beelden. Onlangs samen met drie andere vrouwen onder de titel 'Beeld van vier vrouwen' in Galerie D'Olievaar in Uithoorn. Van 11 juni tot en met 23 juni 1997 exposeert Wijgman in de galerie van de Oranjerie in het Amstelpark in Amsterdam.

Cursusprogramma Nationaal Restauratie Centrum

Hieronder treft u een greep uit het cursusprogramma van het Nationaal Restauratie Centrum. De kosten van de cursussen kunnen, voor degenen die vallen onder de CAO voor bouwbedrijven, voor een deel worden gedeclareerd op basis van de regeling 35b (informatie hierover bij de Stichting Scholingsfonds voor het Bouwbedrijf, tel. (020) 583 30 78).

Mortels

Een praktische cursus van één lesdag over de receptuur en het kleuren van traditionele mortels en pleisters voor stukadoors. De samenstellingen en mengverhoudingen zijn per restauratiewerk verschillend.

Cursusdata:

donderdag 19 juni 1997
donderdag 6 november 1997.

Restauratie metselwerk

Een cursus voor vakbekwame metselaars in vier dagen. In dit eerste deel van de cursus worden basistechnieken verbanden, speciesamenstellingen, metselsteenformaten en metselsteensoorten behandeld. Aan een vervolgcursus wordt gewerkt.

Cursusdata:

13 en 14, 27 en 28 november 1997.

Metselverbanden en voegwerk

Een korte cursus om goed metsel- en voegwerk te leren herkennen, te beoordelen en te dateren.

Cursusdata:

5 en 6 juni 1997
20 en 21 november 1997.

Omgaan met natuursteen

Cursisten leren onder meer stijkenmerken van hekken, palen en ornamenten herkennen en krijgen praktische informatie over het opnieuw plaatsen, vervangen en bijmaken van natuursteen.

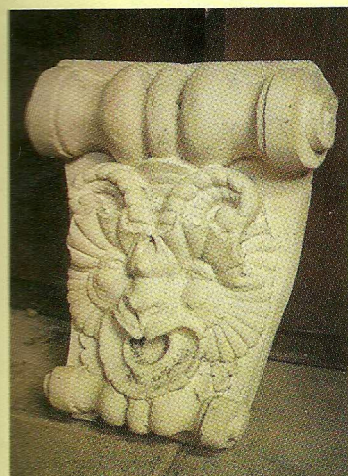
Cursusdata:

25 en 26 september 1997
9 en 10 oktober 1997.

Op donderdagavonden van 19.30 tot 22.00 uur vinden lezingen plaats over onderwerpen die variëren van historische bouwmaterialen tot historische interieurs. De cursussen en lezingen worden gegeven in het gebouw van het NRC in Amsterdam.

Informatie:

Stichting Nationaal Restauratie Centrum
Postbus 16500
1001 RA Amsterdam
Tel. (020) 623 77 91
Fax (020) 620 83 44

Dit prototype van een ornament voor het aquarium in Artis was nog niet geheel naar tevredenheid van de kunstenaar. Een goed gietstuk vereist een goede mal. Nabewerken moet in dit geval tot het minimum worden beperkt.

op van het origineel. 'Dat is soms wel schrikken voor de cursist. Elke beschadiging komt weer terug in de reproductie.'

Regelmatig krijgt Wijgman opdrachten uit de bouw-wereld. De kunstenaar laat een foto zien van een recent project voor het aquarium van Artis. 'Toen het verlaagde plafond eruit werd gehaald, bleken er ornamenten te hebben gezeten waarvan eigenlijk alleen deze foto bestond.' Haar reproducties worden nu door een commissie beoordeeld.

Hakken en gieten

Behalve de mallen en reproductietechnieken vragen bedrijven ook wel om bronskunstwerken. De kunstenaar werkt naast brons ook met marmer. 'Het gieten van brons geeft een natuurgetrouwe weergave van wat ik zie. Hiermee maak ik portretten. Het is voor de afwisseling heel fijn om lekker te hakken in een stuk marmer. Dan laat ik de steen de vorm bepalen.'

Zij werkt in een atelier, samen met 20 kunstenaars, in een voormalige garage in Amsterdam. De ruimte ligt vol met mallen, bronzen gietstukken en proefstukken van verschillende materialen.

Het werk in het atelier ligt momenteel even stil. De 32-jarige kunstenaar verwacht namelijk haar eerste kind. 'Alles wat ik normaal doe, is nu te zwaar voor me. Een zak gips bijvoorbeeld, weegt 25 kilo. Dus kan ik tijdelijk maar weinig doen.'